

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3223
Karar No : 2017/3538

Tarih : 21.03.2018
Sayı : 2321
SDP : 640

Davacı : Etyemezler İnşaat Makine Gıda ve Yaş Sebze Meyve İthalat
İhracat ve Ticaret Ltd. Şti.
Vekili : Av. Yavuz CANARSLAN
Batı Mah. Anlara Cad. Eylül Apt. No:73/1 Pendik/İSTANBUL
Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No:9 Bilkent / ANKARA
Vekili : Av. Nuran İNAN - Aynı adreste

Davanın Özeti : Şap makinelerine uygun kompresör alanında faaliyet gösteren Atlas Copco Holding GmbH'nin (Atlas Copco) hâkim durumda bulunduğu ve Putzmeister Holding GmbH (Putzmeister) ile yaptığı anlaşma neticesinde söz konusu cihazı satmayarak şap makinesi üreticilerini zor durumda bıraktığı iddialarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun (Kurul) 03.02.2011 tarih ve 11-07/135-44 sayılı kararının; eksik inceleme ile karar verildiği, uyumlu eylemin söz konusu olup olmadığı araştırılmaksızın anlaşma olmadığından bahisle başvurunun reddedildiği, Atlas Copco'nun hakim durumda olduğu, sözlü beyanlarla yetinilerek aksine kanaate varılmasının hatalı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet ASYA'nın Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Berrin KARINCA'nın Düşüncesi: Davacı şirket tarafından şap makinalarına uygun kompresör alanında Atlas Copco Holding GmbH'nin hâkim durumda bulunduğu ve Putzmeister Holding GmbH ile yaptığı anlaşma neticesinde söz konusu cihazı satmayarak şap makinesi üreticilerini zor durumda bıraktığı iddialarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 03.02.2011 tarih ve 11-07/135-44 sayılı kararının iptali istenilmektedir.

Davacı şirketin Türkiye'de ilk kez şap makinesi üretimine başladığı, bu şap makinalarında kullanılacak kompresörlerin üretimi bakımından Atlas Copco'nun hâkim durumda bulunduğu ve Türkiye'ye şap makinesi ithal eden şap makinesi üreticisi Putzmeister Holding GmbH ile yaptığı anlaşma neticesinde söz konusu kompresörü satmayarak şap makinesi üreticilerini zor durumda bıraktığı iddiaları üzerine yapılan ön araştırma sonucunda şikâyetin reddi ile 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği görülmüştür.

Dosyada mevcut belge ve bilgilerden, davacı şirketin şap makinesi üretimi için ihtiyaç

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3223
Karar No : 2017/3538

duyduğu tüm kompresörleri Atlas Copco'dan satın aldığı, Atlas Copco'nun en önemli müşterilerinden olan ve Türkiye'ye şap makinesi ithal eden Putzmeister Holding GmbH ile Türkiye'deki şap makinesi üretimini engellemek amacıyla davacı şirketin ürettiği şap makinesine uygun kompresör satışını engelleyen bir anlaşmanın varlığını kanıtlayacak bilgi ve belgenin olmadığı, bunun yanı sıra Atlas Copco'nun kompresör satışı yapmamak suretiyle davacı şirketin şap makinesi üretimini engellemesinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği, rekabet hukuku kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilmesi için sözleşme konusu malın vazgeçilmez nitelikte olması ve eylemin ikincil piyasada rekabeti ortadan kaldırması gerektiği, davalı idarece kompresör üreticisi/ithalatçısı firmalar ile yapılan görüşmeler sonucunda, Atlas Copco dışındaki birçok kompresör üreticisinin şap makinesi üreticilerinin ihtiyacına karşılık verebilecek nitelikte kompresör ürettiği, şap makinesi üreten firmaların da Atlas Copco dışındaki firmalardan kompresör alarak faaliyetlerine devam ettiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Atlas Copco markalı kompresörlerin vazgeçilmez nitelikte olmadığı, kompresör vermeyi reddetmesi durumunda şap makinesi üretimi piyasasında rekabetin ortadan kalkmadığı ve 4054 sayılı Kanun'a aykırılık oluşturmadığı sonucuna varıldığından, davacının iddialarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 03.02.2011 tarih ve 11-07/135-44 sayılı kararının iptali istemiyle açılan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Dava, şap makinelerine uygun kompresör alanında faaliyet gösteren Atlas Copco Holding GmbH'nin hâkim durumda bulunduğu ve Putzmeister Holding GmbH ile yaptığı anlaşma neticesinde söz konusu cihazı satmayarak şap makinesi üreticilerini zor durumda bıraktığı iddialarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 03.02.2011 tarih ve 11-07/135-44 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, "mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak" olduğu kurala bağlanmış; anılan Kanun'un 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışların, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3223
Karar No : 2017/3538

denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına girdiği belirtilmiş; 3. maddesinde, "Hâkim Durum", belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu hâller, özellikle şunlardır:

- a) Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,
- b) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,
- c) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,
- d) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,
- e) Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve redimler için, eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,
- f) Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi..." hükmüne yer verilmiştir.

Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde ise, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hâlinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurala bağlanmış; anılan maddede bu hâller özellikle:

- a) Ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,
- b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,
- c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış hâlinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3223
Karar No : 2017/3538

d) Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması olarak sayılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; ilgisi nedeniyle Rekabet Kurumu kayıtlarına intikal ettirilen dilekçede özetle, şap makinelerine uygun kompresör üretimi alanında faaliyet gösteren Atlas Copco Holding GmbH'nin hâkim durumda bulunduğu ve Putzmeister Holding GmbH ile yaptığı anlaşma neticesinde söz konusu cihazı satmayarak şap makinesi üreticilerini zor durumda bıraktığı iddialarına yer verildiği, Kurum tarafından yürütülen önaraştırma aşamasında anılan şirketlerde yerinde incelemeler yapıldığı, önaraştırma kapsamı dışındaki hem şap makinelerine uygun kompresör üretimi alanında faaliyet gösteren teşebbüslerle hem de şap makinesi üreticileri ile görüşmeler yapıldığı, düzenlenen önaraştırma raporu üzerine dava konusu Kurul kararı ile iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dava konusu Kurul kararı ve bu kararın dayanağı olan ön araştırma raporunda, davacı şirketin Atlas Copco ve Putzmeister'in aralarında anlaşığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlâl ettiği iddiasının incelenmesinden; Atlas Copco ve Putzmeister arasında bir anlaşmanın var olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla Atlas Copco ve Putzmeister'in Türkiye distribütöründe yerinde incelemeler ve görüşmeler yapıldığı, ancak bir anlaşmanın varlığını kanıtlayacak herhangi bir belge veya bilgiye ulaşılamadığı, bu çerçevede, iddia konusuna yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varıldığı anlaşılmaktadır. Davacı tarafından dava dilekçesinde ve Kurum'a başvurusunda, söz konusu tespitlerin aksine herhangi bir bilgi veya belgeye yer verilmediği, raportörlerce yerinde incelemelerde anlaşma olarak nitelendirilebilecek herhangi bir emareye de rastlanmadığı anlaşıldığından Kurul kararında bu husus yönünden hukuka aykırılık görülmemiştir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin uygulanmasında bir teşebbüsün hâkim durumda olması tek başına ihlâl olarak değerlendirilmemekte, hâkim durumdaki teşebbüslerin sahip oldukları pazar gücünün avantajından faydalanarak gerçekleştirdikleri tüketici refahını azaltıcı nitelikteki kötüye kullanma hâlleri Kanun tarafından yasaklanmaktadır. Dava konusu olayda şikâyet edilen Atlas Copco'nun hâkim durumda olduğu varsayımında dahi, mal vermeyi reddetme eyleminin mevcudiyetinin kabulü için, söz konusu malı temin etmek isteyen teşebbüsün faaliyetleri için o malın vazgeçilmez nitelikte olması, şikâyet edilen teşebbüsün uzun süre mal vermekte olduğu müşterisine mal vermeyi reddetmesi şeklinde gerçekleşmesi, mal vermeyi kesmenin objektif gerekçelere dayanmaması, teşebbüsün bazı müşterilere mal satarken bazılarını ürün vermeyi reddetmesi, mal vermeyi kesmenin rekabeti kısıtlayıcı amacının olması, mal vermeyi kesmek için makul bir sebebin olmaması gerekmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3223
Karar No : 2017/3538

Dava konusu Kurul kararı ve bu kararın dayanağı olan ön araştırma raporunda, davacı şirketin Atlas Copco'nun mal vermeyi reddetme fiilinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlâl ettiği iddiasının incelenmesinden ise; yerli ve yabancı pek çok kompresör üreticisi ve ithalatçısı firma ile görüşmeler yapıldığı, söz konusu firmaların tamamının, Atlas Copco dışındaki birçok kompresör üreticisi/ithalatçısı firmanın şap makinesi üreticilerinin ihtiyaçlarına karşılık verebilecek nitelikte kompresör üretebileceğini ifade ettiği, tüm şap makinesi üreticilerinin Atlas Copco dışındaki firmalardan da kompresör temin edebileceğinin tespit edildiği, davacı teşebbüsün Atlas Copco firması yetkilisiyle yaptığı yazışmalarda da açıkça Atlas Copco'nun kompresörleri zamanında teslim etmemesi karşısında başka firmalarla anlaşma yoluna gitmesinin mümkün olduğu yönünde ifadelere yer verdiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, Atlas Copco'nun şap makinelerine uyumlu kompresörleri üreten tek firma olmadığı, Türkiye'de pek çok firmanın Atlas Copco dışında başka firmalardan mal temin edebildiği, Atlas Copco'nun ürettiği kompresörlerin davacının faaliyet göstermesi için vazgeçilmez nitelikte olmadığı anlaşıldığından bu kısım yönünden de dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Bu itibarla, davacının Rekabet Kurumu'na sunduğu başvuru dilekçesinde ve dava dilekçesinde ileri sürdüğü iddialar ve bu iddialara ilişkin Kurul kararında yer alan değerlendirmeler dikkate alındığında, şikâyet edilen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına ilişkin verilen kararda hukuka aykırılık bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle; davanın **REDDİNE**, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 165,60-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.800-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi hâlinde davacıya iadesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 04.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Dr. Hasan	Doç. Dr. Gürsel	Mürteza	İlker
ÖZGÜR	GÜL	ÖZKAN	GÜLER	SERT

Yargılama Giderleri :
Toplam Harç : 99,60-TL
Posta Gideri : 66,00-TL
Toplam : 165,60-TL

